

Vattentornet i Kirseberg byggdes 1879 när Malmö började bli en modern stad med vattenledningar. Idag ägs tornet av bostadsbolaget Heimstaden.

”Du ska dö på eld och bål!”

DÅ & NU Så löd domen för häxorna som brändes i Malmö. Kirseberg var det sista de såg när lågorna slukade deras liv. Sekler senare spökar minnet av häxorna medan stadsdelen är på väg att bli det nya chica Malmö.

– Ska jag flytta till Skåne så ska jag bo där, sa Ann-Sofi Öström från Norrbotten till sin dotter med en drömsk blick mot det runda vattentornet. ”Ja, det kan du ju drömma om!” hade dottern svarat.

Kirseberg är en stadsdel i Malmö som aldrig har haft någon hög status. Under häxprocesserna var det mordplatsen för kloka kvinnor som ansågs besatta av djävulen. Här har det bott bönder, slaktare, fattiga, tattare

och alkoholister. Här begravdes soldater och kriminella i jorden i det som numera heter Garnisonsparken men som fortfarande är känt som Tjyvaparken i folkmun. Här stod ett vattentorn färdigt 40 år innan Kirsebegravens invånare ens själva hade vattentillförsel.

Vid Tjyvaparken står det gamla vattentornet. Det byggdes 1879 när Malmö började bli en modern stad med vattenledningar men togs ur drift bara 33 år senare, när det inte låg högt nog för Pascals lag. När första världskriget rasade i Europa gjordes det om till nödbostäder för de mindre bemedlade. Idag är det stigmatiserade fattigboendet ett minne blott och det är snarare attraktivt att ha ett ovanligt boende.

Ann-Sofi Öström älskar utsikten från sin tårtsbitsformade lägenhet. Hon hade turen med sig för plötsligt fanns en våning ledig för fyra år sedan. Dottern gick och tittade, ringde mamma och sa att lägenheten var som gjord för henne. Och så bar flytten från Luleå av 150 mil söderut. – Det känns inte som att man bor i ett vattentorn. Det finns en del synliga rör på vissa ställen men de har jag målat om i samma färg som väggarna, säger Ann-Sofi.

Hon älskar inredning så att göra de spännande vinklarna i lägenheten till inredningsfördelar var

inga problem. Hennes tvårummare har formen av en liksidig tårtsbit. Det är tjocka väggar som skiljer rum och lägenheter åt. De bar en gång i tiden upp den stora cisternen som rymde 1 200 kubikmeter vatten. Lägenheten känns ljus och rymlig tack vare takhöjden som kompen-serar det begränsade ljusinflödet från fönstren.

Den 1 oktober 1916 stod vattentornet i Kirseberg färdigt för inflyttning, sannolikt det första som blev ombyggt till bostäder i Sverige. Tjugo enrum- och tio tvårumslägenheter blev hem för 30 familjer med sammanlagt 135 barn.

Beslutet att göra om vattentornet togs av flera orsaker. Malmö växte inte bara på bredden utan också på höjden. Kirsebegravens vattentorn var med sina 31 meter över havet inte högt nog. Samtidigt var bostadsbristen svår under första världskriget och fattiga familjer fick hysas i myndighetsbyggnader som skolor och fängelser för att ha någonstans att bo.

Vid ombyggnaden monterade man in fönster som inte funnits där tidigare.

– Annars gällde det nog bara att komplettera befintliga krysspelare och valven som band dem samman med väggar, dörrar, golv och tak. VVS- och elinstallationer tillkom, men jag kan tänka mig att isoleringen hade

lägre prioritet än idag, säger Eber Ohlsson, VA-ingenjör och hängiven vattentornsentusiast.

Strax efter utbrottet av nästa världskrig var det dags för en ny fas i det gamla vattentornet. När flygflottillen F10 förlades till Malmö 1940 blev det militärförläggning. Det dröjde till 1970-talet innan tornets fortsatta användning började diskuteras på allvar. Det talades om att göra om det till museum, men istället såldes det till ett privat fastighetsbolag och de gamla bostäderna moderniserades.

Nu har de kreativa användningsområdena av tornet tagit en paus. Till nästa idé för att fylla eventuella samhällsbehov, lever vattentornets historia vidare. Bland igensopade spår efter häxbränningar, fångkyrkogård, fattigdom och militärförläggning, sträcker sig tornets utsikt över takåsarna, Kirsebegravfängelset och Malmö. Människorna nedanför, som än idag är en brokig blandning av olika bakgrund och samhällsskikt, blir vittnen till vad som händer det gamla vattentornet och dess plats i framtiden ■

Ann-Sofi Öström älskar utsikten från sin tårtsbitsformade lägenhet i vattentornet som idag hyser lägenheter.